

lékárníkům; pak výroba a prodej strojenných vod minerálních“), resp. se zřetelem k tomu, co podle všeobecného nazírání historickým vývojem ustáleného pod pojem d. náleží. Všeobecně lze říci, že d-mi rozumí se obchodní živnosti oprávněné k prodeji zboží materiálního a mimo to léčiv, lékárnám nevyhrazených. Název „d.“ sluší pak uznati za vhodné vnější označení ve smyslu § 44 živn. ř. pro všechny živnosti, k jejichž podstatnému obsahu náleží obchod s drogami, t. j. produkty z říše živočišné, rostlinné i nerostné, jichž užívá se k účelům technickým a léčebným. Praxe namnoze mezi d-mi a obchody materiálními nerozlišuje. Novelou č. 39/1883 ř. z. bylo do § 54 živn. ř. pojata ustanovení, že vymezení prodejních práv mezi lékárníky a drogisty (materialisty) bude upraveno nařízením. Nař. č. 152/1883 a č. 97/1886 ř. z. (č. 188/1895 ř. z.) na základě ustanovení toho vydaná nevymezují však prodejní práva mezi lékárníky a drogisty (materialisty), nýbrž vyznačují předměty, jejichž prodej jest (zásadně) vyhrazen lékárnám a stanoví výjimky z této výhrady, nikoli však jen ve prospěch drogistů (materialistů), nýbrž živností obchodních vůbec. O oprávnění k prodeji léčiv a podobných předmětů viz heslo „Obchod léčivý a jedy“. Snahy drogistů, aby jejich oprávnění byla pozitivní normou proti jiným kategoriím živnostníků (obchodníků) vymezena, neměly dosud praktických výsledků.

Literatura.

Heller: „Kommentar zur Gewerbeordnung“; Kolínský: „Zákonná úprava lékárnictví“, Část všeobecná, Praha 1910; Mendl: „Lékárny a drogerie, Mor. Ostrava 1926.

† Jaroslav Franěk.

Družstva vodní

viz Vodní právo.

Dualismus právní.

Obsah: I. Pokusy o výklad podstaty d-u p-ho. — II. Konkretní obraz p-ho d-u u nás. — III. Poměr veřejného práva k předpisům práva soukromého. Literatura.

I. Pokusy o výklad podstaty d-u právního. Pod d-em pr-ím rozumíme skutečnost, že celý obor práva se štěpí na dvě oblasti: právo veřejné a soukromé.

I náš právní řád je zbudován na takovéto dvojitosti práva. K tomuto rozeznávání vížou se důležité důsledky nejen kompetenční a procesní, nýbrž i hmotně-právní. Je přirozené, že právní řád sám nedává nám ex professo přímé odpovědi na celkovou otázku, co je podle něho právem soukromým a veřejným. Najítí odpověď na tuto otázku je v první řadě věci teorie a praxe. V tom směru je konstatovati, že dosud se nedošlo k řešení, které by všeobecně uspokojovalo. H o l l i g e r ve své již delší dobu rozebrané monografii: „Das Kriterium des Gegensatzes zwischen dem öffentlichen Recht und Privatrecht“ (1904) zaznamenal 17 různých teorií vedle rozličných jejich kombinací. Při s t ě ž e j n í m významu podvojnosti práva u nás kodifikované musím se dotknouti aspoň hlavních teoretických pokusů o řešení způsobem a v rozsahu, jichž vyžaduje posláni tohoto Slovníku. Protože nám běží o výklad pozitivního práva s pr-ím d-em, nebudeme se obíratí těmi teoretiky (Weyr, Kelsen), kteří tvrdí právnickou nechápatelnost dvojitosti práva.

1. Teorie zájmová. Navazuje na známá slova U l p i a n o v a: Publicum ius est quod ad statum rei Romanae spectat, privatum quod ad singulorum utilitatem; sunt enim quaedam publice utilia, quaedam privatim. Zájmová teorie byla přednesena v různých variacích. Jádrem její lze vyjádřiti asi tak, že veřejné právo chrání zájmy veřejné, soukromé právo zájmy soukromé. Zájmy veřejné jsou v y š š í interesů soukromých. Positivní právo potvrzuje toto nazírání. Mluví při tom buď výslovně o veřejném zájmu, neb o obecném dobru, veřejných příčinách, veřejných zřetelích — srov. na př. §§ 364 a 365 o. z. o., § 3 želez. koncesního zákona č. 238/1854 ř. z., § 93 úřední instrukce pro pol. okresní úřady č. 52/1854 ř. z., § 17 zák. o spr. soudě, § 81, II. vl. nař. č. 8/1928 Sb. a j. Preponderanci veřejných zájmů nad soukromými osvětluje zvláště § 365 o. z. o.; poučný je také dekret dv. kanc. z 3. IX. 1812 o poměru § 1321 o. z. o. k starším předpisům o opatření proti pustošení lesů, kde se dobře proti soukromému zájmu vlastníka lesa zdůrazňuje „das mit ungestörter Waldkultur verknüpfte allgemeine Wohl“.

Správně bylo v nálezu n. s. s. Boh. adm. 1859 vysloveno, že právo soukromé musí ustou píti právu veřejnému (manželka může sama býti vyhoštěna přes svou civilní povinnost sdíletí s manželem domácnost).

Je proto n u t n o operovati kategorií